

Voortgangsrapportage beleid Energie-infrastructuur januari 2022

Inleiding

De provincie Noord-Holland heeft in november 2020 beleid voor energie-infrastructuur vastgelegd in de nota “Bouwstenen adaptieve uitvoeringstrategie energie-infrastructuur 2020-2024”. Het beleid heeft tot doel op korte termijn het elektriciteitsnetwerk te versterken en daarmee de congestieproblematiek te verminderen (bouwsteen 1) én voor de lange termijn het toekomstig hybride energienetwerk van Noord-Holland te ontwerpen (bouwsteen 2).

Met deze voortgangsrapportage willen wij Provinciale Staten van Noord-Holland informeren over de stand van zaken van de uitvoering van het energie-infrastructuur beleid. Naast de twee genoemde bouwstenen heeft de provincie afgelopen jaar een derde beleidsdoel toegevoegd aan het beleid: het stimuleren van slimme oplossingen die de netefficiëntie vergroten en een, al dan niet tijdelijke, oplossing bieden voor netcongestie.

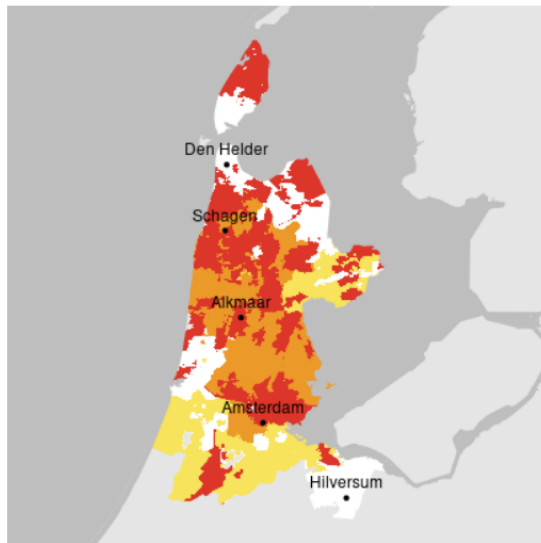
Het energie-infrastructuur beleid wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de netbeheerders Liander en TenneT.

Congestie

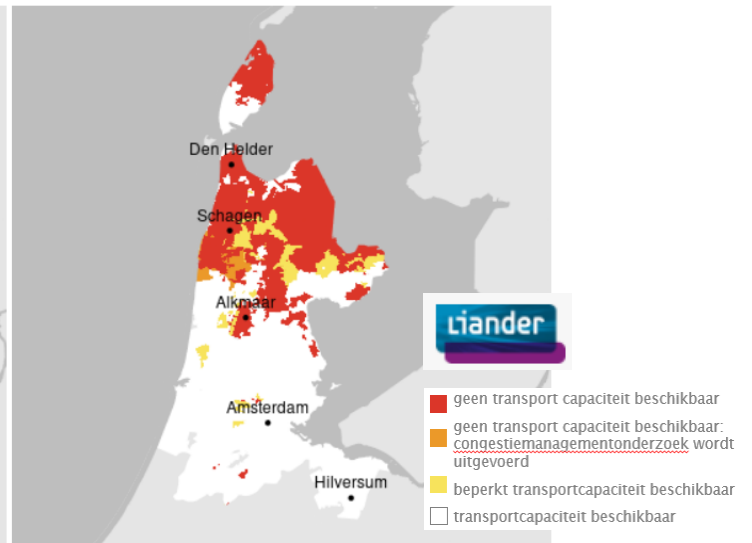
Op grote delen van het Noord-Hollandse elektriciteitsnetwerk bestaat congestie. Er is sprake van congestie wanneer in een gebied het netwerk onvoldoende capaciteit heeft om vraag en aanbod van elektriciteit te transporteren. Congestie heeft meerdere oorzaken, zoals de groeiende economie, de vestiging van datacenters, woningbouw en het verduurzamen van de energievoorziening. Deze ontwikkelingen zorgen voor een explosieve vraag naar transport van elektriciteit waardoor het knelt op het elektriciteitsnet in Noord-Holland.

In zowel Noord-Holland Noord als Noord-Holland Zuid is sprake van congestie aan de *vraagzijde* (voor de afname van elektriciteit). In met name Noord-Holland Noord bestaat ook congestie aan de *aanbodzijde* (voor de teruglevering van elektriciteit). Liander publiceert kaarten met de congestie gebieden ([Transportcapaciteit Noord-Holland | Liander](#)).

Beschikbare capaciteit afnemen

Beschikbare capaciteit terugleveren

De laatste update van deze kaarten was op 23 december 2021. De volgende update vindt plaats op 20 januari 2022. De knelpunten op deze kaart betreffen alleen grootverbruik aansluitingen. Dit zijn zakelijke aansluitingen groter dan 3x80 ampère. Lees [op deze pagina](#) wat de kleuren betekenen.

Door congestie op het net kunnen nieuwe grootgebruikers (aansluiting van meer dan 3 x 80A) niet de elektriciteit van het net krijgen die ze willen ontvangen. Dat betekent bijvoorbeeld dat nieuwe bedrijven, bedrijven die willen verhuizen, nieuwe supermarkten, bedrijven die een grotere aansluiting willen dan de huidige aansluiting (bijvoorbeeld omdat ze van het gas af willen) en nieuwe snelladers voor elektrisch vervoer geen elektriciteit kunnen krijgen. In gebieden met netcongestie aan de aanbodzijde kunnen grote producenten zoals wind- en zonneparken geen elektriciteit terugleveren aan het net.

Voor kleinverbruikers (dat zijn aansluitingen met een vermogen minder dan 3X80A zoals veel MKB-bedrijven en huishoudens) heeft het capaciteitstekort nu geen impact. Liander heeft daarnaast in haar berekeningen al rekening gehouden met geplande woningbouwprojecten. Ook heeft congestie geen impact op consumenten en ondernemers die al een contract met Liander hebben.

Het uitbreiden van het net om de knelpunten op te lossen is een absolute prioriteit voor de provincie Noord-Holland en de netbeheerders. Op verschillende manieren wordt samengewerkt om de problemen van congestie op zowel korte als lange termijn op te lossen.

Bouwstenen adaptieve uitvoeringstrategie energie-infrastructuur 2020-2024

Zoals in de inleiding is aangegeven heeft de Provincie Noord-Holland het beleid voor energie-infrastructuur vastgelegd in de nota “Bouwstenen adaptieve uitvoeringstrategie energie-infrastructuur 2020-2024”. Deze nota is op 10 november 2020 door GS vastgesteld en op 23 november 2020 in de commissie RWK besproken. Binnen het programma Energietransitie zijn ongeveer 4 formatieplaatsen vrijgemaakt voor uitvoering van dit beleid.

Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland

Samen met de netbeheerders hebben we eind 2020 de Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland opgericht om de uitvoering van het beleid vorm te geven. De taskforce is een bestuurlijk overleg van gedeputeerde Energie en Klimaat met de directie van de netbeheerders Alliander en TenneT. Deze taskforce kent drie pijlers; oplossen meest urgente knelpunten (bouwsteen 1), programmering toekomstig hybride energiesysteem (bouwsteen 2) en ondersteunen van slimme oplossingen (slimme energiesystemen) waarmee een efficiënter gebruik van het bestaande elektriciteitsnetwerk wordt bereikt (in december 2021 is dit als nieuw beleidspijler toegevoegd). In deze voortgangsrapportage wordt de stand van zaken van de uitvoering van de pijlers geschetst.

Versterking het elektriciteitsnetwerk (korte termijn)

Technische oplossing congestie, versterking van het elektriciteitsnetwerk

De structurele oplossing voor het oplossen van huidige congestieproblemen is uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk. De netbeheerders Liander en TenneT geven in hun investeringsplan (IP) aan welke investeringen in het elektriciteitsnet noodzakelijk zijn om de huidige knelpunten op te lossen en toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken (zie de uitwerking motie 133). Met de netbeheerders wordt in de Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland samengewerkt om de geplande netuitbreidingen tijdig te realiseren en waar mogelijk te versnellen.

De wettelijke taak om de noodzakelijke investeringen in beeld te brengen ligt bij de netbeheerders (art 21 Elektriciteitswet 1998 en art 7a Gaswet 2000). De netbeheerders brengen elke twee jaar in een investeringsplan (IP) de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen met een zichttermijn van tien jaar in beeld¹. De netbeheerders achten de investeringen in deze plannen noodzakelijk om het energienet toekomstbestendig te maken. Voor Noord-Holland zijn het “Investeringsplan Elektriciteit en Gas” van Liander en de investeringsplannen “Net op Land” en “Net op Zee” van TenneT relevant.

¹ Sinds 2020 publiceren de netbeheerders investeringsplannen. Een investeringsplan is de opvolger van het kwaliteits- en capaciteitsdocument (KCD's) dat in het verleden tweejaarlijks een overzicht gaf van de netinvesteringen.

Gasunie Transport Services (GTS, dochterbedrijf van de Gasunie) stelt ook tweejaarlijks een investeringsplan op. Het IP van GTS betreft de investeringen in het nationale (aard)gasnetwerk in Nederland. Op dit plan wordt in deze notitie niet ingegaan omdat de investeringen in het bestaande aardgasnetwerk op dit moment minder relevant zijn voor Noord-Holland. Het uitrollen van de waterstofbackbone en bijbehorende assets is ondergebracht bij een andere dochter van Gasunie, Hynetwork services. Er is (nog) geen wettelijke verplichting voor het opstellen van een investeringsplan voor de waterstof-infrastructuur.

Opstellen van het IP en rol provincie

Voor het opstellen van de investeringsplannen gebruiken Liander en TenneT energietransitie scenario's. Deze hebben de netbeheerders gezamenlijk opgesteld. De modellen worden aangevuld met regionale informatie. Zo heeft Liander in haar meest recente Investeringsplan 2022 al rekening gehouden met de RES 1.0 zoals vastgesteld door Provinciale Staten op 5 juli 2021. Maar ook de regionale ontwikkeling van woningbouw en laadinfrastructuur en ontwikkeling van specifieke klantvragen worden in de IPs meegenomen.

De modellen en de regionale informatie geven de netbeheerders een beeld van de verwachte knelpunten op het elektriciteitsnet. Op basis hiervan onderbouwen de netbeheerders de geplande investeringen. Na een consultatieronde met de stakeholders dienen de netbeheerders de investeringsplannen in bij de ACM. De ACM toetst of de netbeheerders op een redelijke en degelijke manier tot de opgestelde investeringsplannen zijn gekomen en of de voorgestelde investeringen noodzakelijkheid zijn.

Netbeheerders zijn wettelijk verplicht om de ontwerp-investeringsplannen ter consultatie aan te bieden aan de stakeholders. De concept IPs 2022 van Liander en TenneT zijn recent voorgelegd (tussen 1 nov 2021 tot 29 november 2021). De provincie heeft op het "Investeringsplan Elektriciteit en Gas" van Liander en de investeringsplannen "Net op Land" en "Net op Zee" van TenneT gereageerd met zienswijzen (zie bijlage 1). De netbeheerders hebben op 1 januari 2022 de IPs 2022 ter toetsing voorgelegd aan de ACM. Naar verwachting worden de IPs 2022 op 1 april 2022 door de ACM gepubliceerd.

Investerings van de Netbeheerders in Noord-Holland

In totaal worden er de komende jaren bijna 100 projecten door Liander en TenneT in Noord-Holland uitgevoerd. Liander geeft aan in dat in Noord-Holland in 2022 343 miljoen euro wordt geïnvesteerd. Dit loopt op naar 538 miljoen euro in 2024. Voor de jaren daarna zijn geen bedragen bekend gemaakt door Liander.

Liander zal de komende jaren in Noord-Holland 42 nieuwe stations bouwen en 52 stations uitbreiden. In het IP van Liander worden de volgende locaties voor nieuwe stations en uitbreidingen genoemd: Oostzaan, Zaandam Noord, Wijdewormer, Zuid-Eierland (Texel), Den Helder, Anna Paulowna, Sint Maarten, Schagen, Wieringerwerf, Hoogwoud, Medemblik, Hoorn, Uitgeest, Westwoud, Alkmaar, Oterleek, Oostzaan, Zaanstad, Velzen, Haarlem (3), Vijfhuizen, Amstelveen, Weesp, Haarlemmermeer (2 keer A4) en Amsterdam (Bijlmer Noord, Watergraafsmeer, IJpolder en Nieuwe Meer, IJburg, Noord Papaverweg, Zeeburgereiland en Nieuwe Meer). Daarnaast worden door Liander voorbereidingen getroffen voor nieuwe stations die na 2031 in gebruik worden genomen.

TenneT heeft in het IP aangegeven dat zij de komende 10 jaar investeringen doen voor het 380kV netwerk in onder meer Oostzaan, omgeving tussen Beverwijk en Vijfhuizen en Weesp. Daarnaast zal worden onderzocht hoe de netverzwaring in Noord-Holland Noord moet plaatsvinden. De verbindingen in Noord-Holland Noord zijn al lange tijd overbelast en gezien alle mogelijke ontwikkelingen in de Kop van Noord-Holland (onder andere ontwikkeling datacenters, mogelijk aanlanding Wind op Zee, productie waterstof, elektrificering marine en ontwikkeling van zonne-atollen) wordt onderzocht of een 380kV verbinding noodzakelijk is en hoe deze ruimtelijk kan worden ingepast. De provincie Noord-Holland en het ministerie van EZK hebben het voortouw genomen in dit onderzoek en voeren dit in samenwerking met TenneT uit.

Ook voor het 150/110 kV net doet TenneT een groot aantal investeringen in Noord-Holland (o.a. Oterleek, Middenmeer, Vijfhuizen, Oostzaan, Haarlemmermeer, Bijlmer, Westpoort, Nieuwe Meer, Zeeburgereiland, Amstelveen, Havenstad, Buikslotermeer en Hollands-Kroon). TenneT heeft in het IP niet aangegeven hoeveel middelen er voor investeringen in de provincie Noord-Holland worden vrijgemaakt.

Voor een totaaloverzicht van de investeringen van de netbeheerders in Noord-Holland verwijzen wij naar de ontwerp IPs op de websites van de netbeheerders. Na 1 april worden op deze websites de definitieve IPs gepubliceerd.

Link Liander: <https://www.liander.nl/over-liander/investeringsplan2022>

Link TenneT: <https://www.tennet.eu/nl/bedrijf/publicaties/investeringsplannen/>

Link Gasunie: <https://www.gasunietransportservices.nl/gasmarkt/investeringsplan/investeringsplan-2022>

Aanvalsplan van de Taskforce

Begin 2022 wordt door de taskforce een “Aanvalsplan” opgesteld waarmee we prioriteiten in de versterkingsopgave gaan stellen. Zoals is aangegeven zijn er in Noord-Holland bijna 100 projecten die de netbeheerders de komende tien jaar oppakken om het netwerk te versterken. We gaan, samen met gemeenten en netbeheerders, een aantal prioritaire projecten benoemen die de grootste impact op het elektriciteitsnet hebben of van groot maatschappelijk belang zijn. De netbeheerders willen met provincie en gemeenten afspraken maken over de planning en realisatiedatum van deze projecten. We willen bijvoorbeeld afspraken maken zodat we gezamenlijk tot snelle en zorgvuldige locatiekeuze kunnen komen en ruimtelijke procedures kunnen versnellen.

Voor gemeenten hebben we een nieuwe subsidieregeling gemaakt waarmee gemeenten ondersteuning kunnen krijgen bij de planvorming en ruimtelijke procedures voor de aanleg van regionale elektriciteitsinfrastructuur (“Uitvoeringsregeling subsidie regievoering transformatorstations en tracés Noord-Holland 2021”).

Ook gaan we met netbeheerders, rijk en gemeenten in overleg over de mogelijkheden om provinciaal ruimtelijk instrumentarium in te zetten zoals een Provinciale Inpassingsplan (PIP), een Provinciale Coördinatie Regeling voor vergunningen (PCR) of projectbesluiten (onder de nieuwe Omgevingswet). In de afweging over inzet van dit instrumentarium wordt de doelmatigheid en het provinciaal belang bepaald.

Daarnaast kan de provincie ook nog andere rollen vervullen om de geplande netuitbreidingen tijdig te realiseren. Eind 2020 is in de Taskforce bijvoorbeeld de locatie van een nieuw transformatorstation in de Haarlemmermeer besproken. Door de samenwerking in de Taskforce kon grond van de Provincie worden verkocht ten behoeve van dit transformatorstation.

Slimme Energie Systemen (korte termijn)

Naast versterking van het elektriciteitsnet stimuleert de provincie via de taskforce ook de ontwikkeling van Slimme Energie Systemen (SES). Door slimme netoplossingen wordt de netwerk-efficiëntie vergroot, de congestie verminderd en daarmee de investeringsbehoefte van netbeheerders verlaagd. Slimme energiesystemen bieden een kans voor oplossingen voordat de netuitbreidingen hebben plaatsgevonden.

Er is een groot aantal verschillende SES-oplossingen mogelijk om congestie te verminderen.

Hieronder wordt een aantal voorbeelden genoemd.

Verdelen van capaciteit, smart grids

De capaciteit in het stroomnet wordt lang niet altijd volledig benut en in veel gevallen is er alleen tijdens piekmomenten sprake van onvoldoende transportcapaciteit. Met een Smart Grid kunnen in een collectief verschillende partijen met verschillende piekvragen de capaciteit verdelen en wordt er vrije ruimte in het net beschikbaar gemaakt voor andere gebruikers. Door toepassing van batterijen en energiemanagementsystemen worden pieken in vraag en aanbod verder verlaagd, waarmee het Smart Grid nog efficiënter kan worden.

Beperking van de pieken, bijvoorbeeld door elektrische voertuigen slimmer te laden: niet allemaal gelijktijdig opladen maar gefaseerd. Deze slimme oplossingen kunnen worden gestimuleerd met behulp van prijsregulering.

Verdelen van capaciteit, congestiemanagement

Door de netbeheerder Liander wordt met congestiemanagement de verdeling van de beperkte ruimte op het elektriciteitsnet verbeterd. Dit doet Liander op momenten dat de vraag naar transport van elektriciteit hoger is dan wat het elektriciteitsnet aankan. Zakelijke grootverbruik-klienten wordt gevraagd om tijdelijk en tegen betaling minder elektriciteit verbruiken of terug leveren. De ruimte die daarmee vrijkomt, kan dan verdeeld worden onder andere klienten. Zo krijgen meer klienten met een grootverbruik-aansluiting hun gewenste elektrische vermogen.

Beperken aanbod van elektriciteit, peak-shaving

De netbeheerders hebben in november 2020 afspraken gemaakt met de zonne-energiesector om nieuwe zonneparken op 70% van hun piekvermogen aan te sluiten op het net (Convenant Zon Betaalbaar op het Net). In de praktijk worden slechts in 3% van de tijd hogere pieken geleverd. Door het teruglever-vermogen te beperken wordt het netwerk efficiënter benut en kan congestie verminderen. Daarnaast kan in gebieden met netcongestie aan de aanbodzijde het elektriciteitsaanbod worden beperkt door de opgewekte energie zelf te gebruiken of tijdelijk op te slaan in batterijen (uitgestelde levering).

Koppeling zon en wind: cable pooling

Zonne- en windenergie hebben op verschillende momenten pieken in de opwek (als de zon schijnt waait het minder, en omgekeerd). Door de aansluiting van windparken en zonne-velden te combineren op één aansluiting op het elektriciteitsnet wordt de druk op het net verminderd (cable-pooling). In de uitvoering van de RES zal worden gezocht naar mogelijkheden om aansluitingen te combineren.

Beleid Slimme Oplossingen

In november 2020 is SES niet als zodanig als bouwsteen opgenomen in de nota “Bouwstenen adaptieve uitvoeringstrategie energie-infrastructuur 2020-2024” maar het maakt nu wel deel uit van het energie-infrastructuur beleid. In de MRA is eerder een SES-project gestart op initiatief van het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid. Dit project wordt sinds 1 december 2021 uitgevoerd onder de vlag van de Taskforce. Doel van het project is om kennis over SES te delen en ontwikkelen.

De werkgroep SES onder de Taskforce draagt bij aan een versnelling van de realisatie van slimme energiesystemen door in te zetten op:

1. Vergroten van kennis en inzicht om versnelling van SES toepassingen mogelijk te maken. De focus ligt op de sectoren bedrijventerreinen, mobiliteit en aansluiting van zon- en windenergie op het net.
2. Kennisdeling door webinars, masterclasses en werkbezoeken te organiseren. Hierbij biedt de werkgroep SES ook een platform voor bedrijven met innovatieve ideeën en ervaring op het gebied van slimme energie systemen.
3. Delen van inzichten met gemeenten, bedrijven en bestaande platforms (denk aan RES, mobiliteitsplatform, SPDE, NAL/RAL, maar ook aan een platform als Amsterdam Smart City en een kennisplatform TKI Urban Energy).
4. Lobby richting rijk op SES te versnellen (wettelijke kaders, beleid, financiële incentives, marktordening).
5. Ook kunnen we via subsidies bijdragen aan SES projecten.

Lobbypunt richting rijk

De provincie is met het rijk in gesprek over verschillende mogelijkheden om via rijksbeleid bij te dragen aan net-efficiëntie, slimme oplossingen en dus vermindering van de congestieproblematiek. Wij gaan met het rijk in overleg over maatregelen om het gecontracteerd vermogen te beperken en de capaciteitsberekeningen van de netbeheerders te verruimen. Wij vragen bijvoorbeeld het rijk om mee te denken aan financiële incentives om aangevraagd vermogen van bedrijven te verminderen. Uiteindelijk zal dit maatschappelijk tot een kostenreductie leiden omdat de netbeheerders veel

minder investeringen hoeven te doen. Bij het rijk wordt ook aandacht gevraagd voor stimulering van batterij-toepassingen. Dit zou bijvoorbeeld onderdeel kunnen zijn van de SDE++ regeling.

Actieve beprijzing van elektriciteit wordt nu niet of nauwelijks toegepast maar zal in de toekomst kunnen bijdragen aan vermindering van netcongestie. Wij zullen het rijk vragen om meer actief beleid op dit onderwerp te ontwikkelen.

Subsidies voor slimme oplossingen

De provincie heeft in 2021 een aantal subsidies verleend voor slimme oplossingen en zal via provinciale subsidie-regelingen in 2022 en 2023 SES verder stimuleren.

- De provincie heeft subsidie verleend aan LTO (2021) om onderzoek te doen naar mogelijkheden om zon op agrarische daken in Westfriesland aan te sluiten op een bestaande aansluiting van een windmolen (cable pooling).
- In de Haarlemmermeer wordt op het bedrijventerrein Schiphol Trade Park een smart grid ontwikkeld in samenwerking met de SADC en Liander. Partijen mét en partijen zónder stroomcapaciteit worden in een virtueel netwerk (smart grid) samengebracht en delen daar de capaciteit met elkaar. Alleen tijdens piekmomenten wordt de beschikbare netcapaciteit aangevuld energie uit batterijen, en indien nodig door elektriciteit op te wekken met gasgeneratoren. Ook kan een deel van de gebruikers binnen het grid gevraagd worden om tijdelijk geen elektriciteit te gebruiken. Door de combinatie van real-time metingen, slimme sturing en piek-opwekvoorzieningen wordt maximaal gebruik gemaakt van de beschikbare netcapaciteit. Bij de provincie is een aanvraag gedaan voor een subsidie (subsidie buiten uitvoeringsregeling 2022).
- Naar verwachting zal in 2022 een nieuwe subsidieregeling voor bedrijventerreinen worden vastgesteld waarmee Smart Grids op bedrijventerreinen worden gestimuleerd (op basis van motie 42 middelen, 2,5 miljoen euro).
- Er is een regeling door GS vastgesteld 'zonne-energieleverende parkeerterreinen', waarin de kosten voor een batterij als onderdeel van de solar carport ook subsidiabel zijn. Deze subsidieregeling wordt 15 februari 2022 opengesteld. (Er is jaarlijks voor 2022 en 2023 750.000 euro beschikbaar).

Ontwerp toekomstig hybride energiesysteem (middellange en lange termijn)

Samen met Liander en TenneT werkt de provincie aan een Programmering van de regionale energie-infrastructuur. Het programmeren van een toekomstbestendig regionaal energiesysteem vraagt om het maken van gezamenlijke keuzes. Daarbij hebben we ook de hulp en inzichten van gemeenten en andere (private) stakeholders nodig.

We hebben nu een zeer betrouwbaar elektriciteitsnet maar het is niet ontworpen voor de explosieve ontwikkelingen die in de energietransitie plaatsvinden. De netcongestie maakt het noodzakelijk om op korte termijn de huidige netinfrastructuur te versterken. Maar we moeten ook nadenken over het toekomstig energiesysteem. Er wordt steeds meer hernieuwbare (duurzame) energie geproduceerd. Waarschijnlijk wordt er na 2030 nog een aantal windparken op zee ontwikkeld. En nieuwe woningbouw, nieuwe bedrijventerreinen en verduurzaming van bestaande woningen moet worden gefaciliteerd. Dat valt samen met de verduurzaming van de industrie en mobiliteit die voor gebruik van fossiele brandstoffen op zoek zijn naar alternatieven zoals elektriciteit en waterstof.

Hybride ontwerp noodzakelijk

Al deze opgaven samen vragen om een ingrijpende verbouwing van het Nederlandse energiesysteem. Het elektriciteitsnet kan al deze ontwikkelingen niet (tegelijk) aan en zal uitgebreid moeten worden. Onder andere warmtenetten en waterstofnetten kunnen een bijdrage gaan leveren aan het energiesysteem. In ieder geval moet er veel energie-infrastructuur bijkomen en moet deze infrastructuur aan elkaar gekoppeld worden zodat een hybride systeem ontstaat waarin vraag en aanbod in balans zijn.

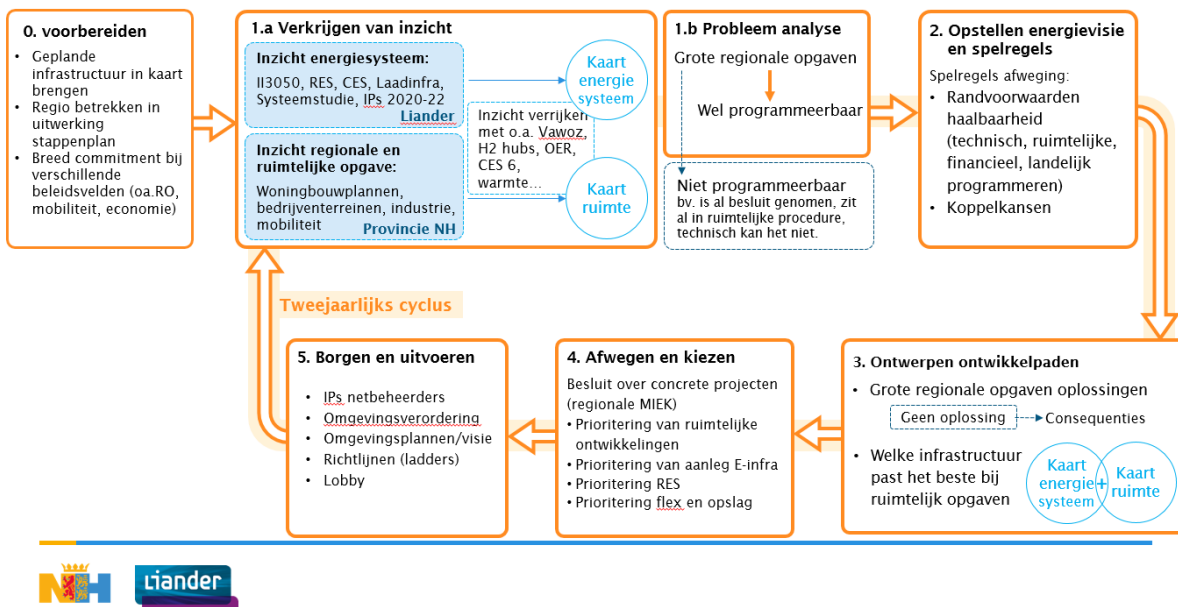
Voor de netbeheerders is het belangrijk dat er voor de middellange en lange termijn inzicht wordt gegeven in toekomstige ontwikkelingen. Op basis daarvan kunnen netbeheerders berekeningen doen voor de noodzakelijke uitbreidingen en kunnen we met elkaar een ontwerp en programma voor uitbreiding van het regionaal energienetwerk opstellen. Huidige afwegingen zijn vaak niet gericht op het totale energiesysteem en niet bekeken vanuit een langetermijnperspectief. Het is noodzakelijk inzicht te krijgen in alle (ruimtelijke) plannen waardoor onzekerheid over infrastructuur wordt verkleind. Door de grote opgaven te programmeren, kunnen we beter inschatten wat nodig is voor het bouwen van een toekomstig en integraal energiesysteem waarbij energieopslag, uitwisseling tussen energiedragers, distributie, vraag en productie op elkaar zijn afgestemd. Het is niet voldoende om alleen het elektriciteitsnetwerk te versterken. Er moet ook worden geïnvesteerd in waterstof, batterij-opslag en warmtenetten. Deze kunnen het elektriciteitsnet in de toekomst ontlasten.

Daarnaast hebben (ruimtelijke) besluiten van overheden impact op de energie-infrastructuur. Waar staan overheden ontwikkeling van energie-opwek toe (RES), waar kunnen grote energievragers zoals datacenters zich vestigen, welke besluiten worden genomen in de warmtetransitie, kunnen overheden vraag en aanbod ruimtelijk concentreren? Overheden en netbeheerders hebben elkaar nodig in deze opgave. Een deel van de opgave in de energie-infrastructuur ligt bij het integraal afwegen van keuzes door overheden, door de vraag of voldoende capaciteit op het net beschikbaar is mee te nemen als afwegingsgrond voor het mogelijk maken van ruimtelijke ontwikkelingen.

Werkgroep integraal programmeren (WIP)

Op nationaal niveau hebben VNG, IPO, EZK en netbeheerders het afgelopen half jaar gesproken over het programmeren van het energiesysteem van de toekomst. Het rijk is in 2021 al gestart met het Programma Energiehoofdstructuur (PEH). Het IPO heeft met de andere koepels afgesproken om het initiatief te nemen om op regionaal niveau het energiesysteem te programmeren (REIS, Regionale Energie Infra Structuur). Daarvoor worden verspreid over Nederland drie pilots gestart. Alliander en de provincie Noord-Holland hebben voorgesteld om een pilot in Noord-Holland Noord uit te voeren (Kop van Noord-Holland, Regio Alkmaar en West-Friesland). Het doel van regionaal programmeren is om vroeg keuzes te maken over het regionale energiesysteem, zodat zoveel mogelijk maatschappelijke ontwikkelingen voorzien zijn van de energie-infrastructuur die ze nodig hebben. Hiermee wordt toekomstige congestie zo veel mogelijk voorkomen.

De koepels hebben in de werkgroep integraal programmeren (WIP) op nationaal niveau een uitwerking gemaakt voor sturing van de pilots. Alliander en de provincie hebben dit verder uitgewerkt voor de pilot in Noord-Holland (zie onderstaand schema). Vanaf januari 2022 gaan we met de gemeenten in Noord-Holland Noord in gesprek om de pilot verder uit te werken. De pilot zal officieel van start gaan op 1 februari en zal ongeveer 6 maanden lopen om vervolgens uitgerold te worden in de rest van de provincie. Het uiteindelijke doel is om de resultaten van deze regionale programmering op te nemen in ruimtelijke plannen (omgevingsplannen en omgevingsvisies van gemeenten en provincie) en in de investeringsplannen van de netbeheerders (IP 2024).

Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat

Voor het NZKG wordt een programmering van de energie-infrastructuur gemaakt via het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) van het rijk. De basis voor het MIEK zijn de verduurzamingsplannen van de industrie zoals uitgewerkt in de CES NZKG (besproken in de commissie RWK op 20 september 2021). Via het MIEK zal de hoofdinfrastructuur (elektriciteit, waterstof en CO₂ projecten) worden uitgebreid die noodzakelijk is voor de industrie. Het programma zal de planning en voortgang van projecten organiseren en versnelt de ruimtelijke besluitvorming, bijvoorbeeld door de inzet van de Rijkscoördinatieregeling.

In november 2021 is besloten dat de 8 elektriciteitsprojecten en de waterstofbackbone voor het NZKG opgenomen worden in het MIEK [kamerbrief-over-meerjarenprogramma-infrastructuur-energie-en-klimaat-miek.pdf \(zie bijlage 4\)](#). Op dit moment wordt de CES NZKG geactualiseerd vanwege de nieuwe koers van TATA. Wij zullen u separaat informeren over de actualisatie van de CES NZKG en de mogelijke gevolgen hiervan voor de projecten in het MIEK.

Afhandeling moties

In Provinciale Staten van Noord-Holland zijn twee moties aangenomen met betrekking tot het elektriciteitsnet en netcongestie. Met deze voortgangsrapportage wordt naast een toelichting op de stand van zaken van de uitvoering van het beleid ook antwoord gegeven op beide moties. Motie M133-2021 betreft de verwachte investeringen voor een toekomstbestendig energienet (7 juli 2021 ingediend bij behandeling RES 1.0 Noord-Holland). Motie M141-2021 vraagt om onderzoek naar de aanpak van congestieproblemen in het elektriciteitsnetwerk (13 september 2021 ingediend, motie vreemd aan de dag).

Het dictum van motie 133 luidt:

“Verzoekt Gedeputeerde Staten, gezamenlijk met de verschillende stakeholders in kaart te brengen welke investeringen waar nodig zijn om het energienet in Noord -Holland toekomstbestendig maken.”

Het dictum van motie 141 luidt:

“Verzoekt Gedeputeerde Staten, in het licht van congestieproblematiek die in toenemende mate ernstiger dreigt te worden, in overleg met de netbeheerder te komen tot een aanpak van netcongestieproblemen voor korte, en lange termijn, en hierover Provinciale Staten te informeren.”

Wij gaan ervan uit dat we met de voortgangsrapportage u voldoende hebben geïnformeerd en verzoeken u beide moties als afgedaan te beschouwen.

Bijlagen:

- 1) Zienswijze provincie Noord-Holland op ontwerp IP 2022 Liander
- 2) Zienswijze provincie Noord-Holland op ontwerp IP 2022 TenneT
- 3) Reactie Liander op zienswijze van provincie Noord-Holland
- 4) MIEK brief van de minister van EZK

Voor de reactie van TenneT op de zienswijze van de provincie Noord-Holland zie:

[Investeringsplannen - TenneT](#)